

***Sport en Inspanning bij kinderen
met een chronische aandoening:***

Exercise is Medicine

Dr Tim Takken

*Kinderbewegingscentrum
Wilhelmina Kinderziekenhuis*

Universitair Medisch Centrum
Utrecht

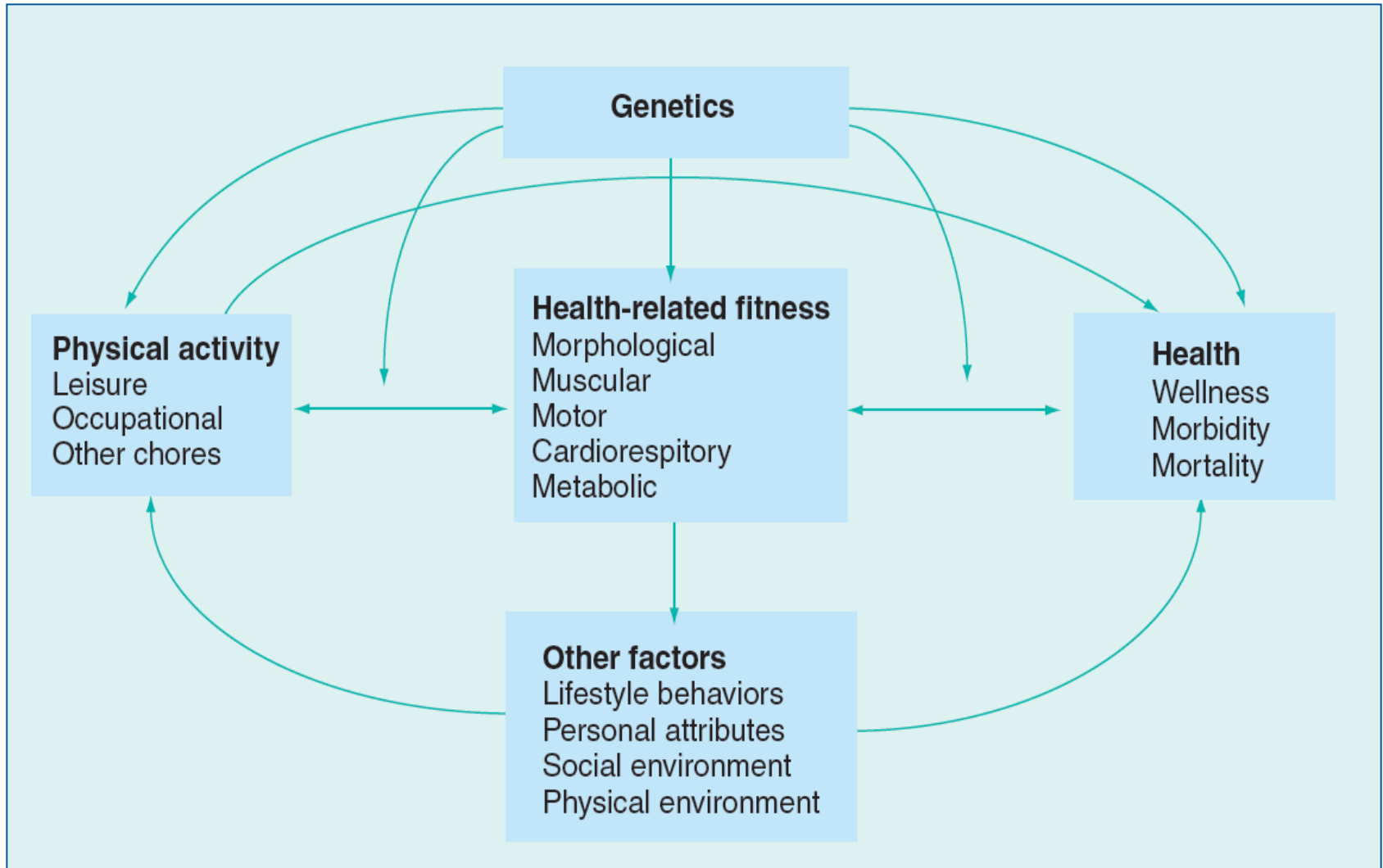
Menu van de dag...

- **Fitheid van kinderen met een chronische aandoening**
- **Voorbeeld interventie**
- **Rol van sport**

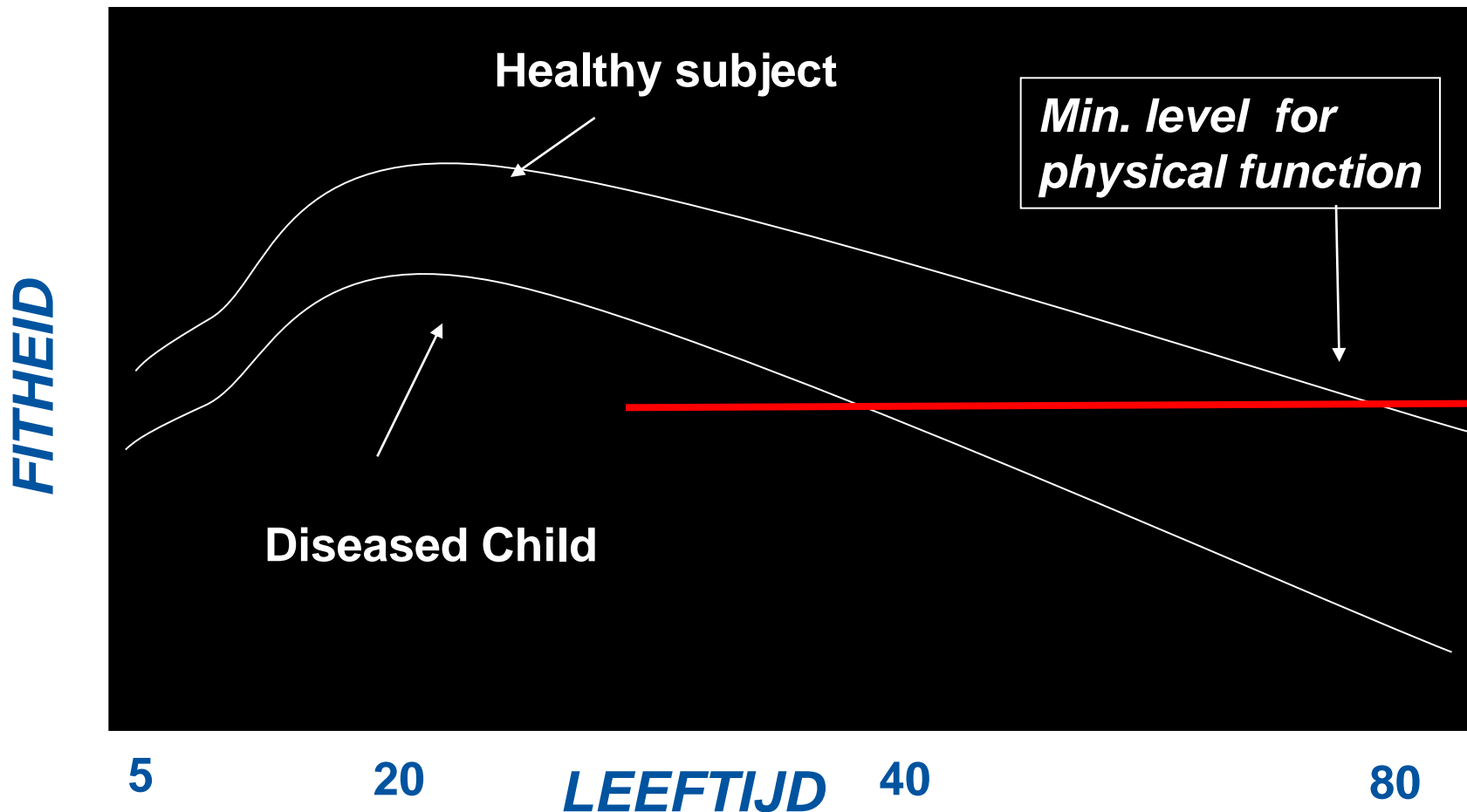
Model Physical Activity & Health

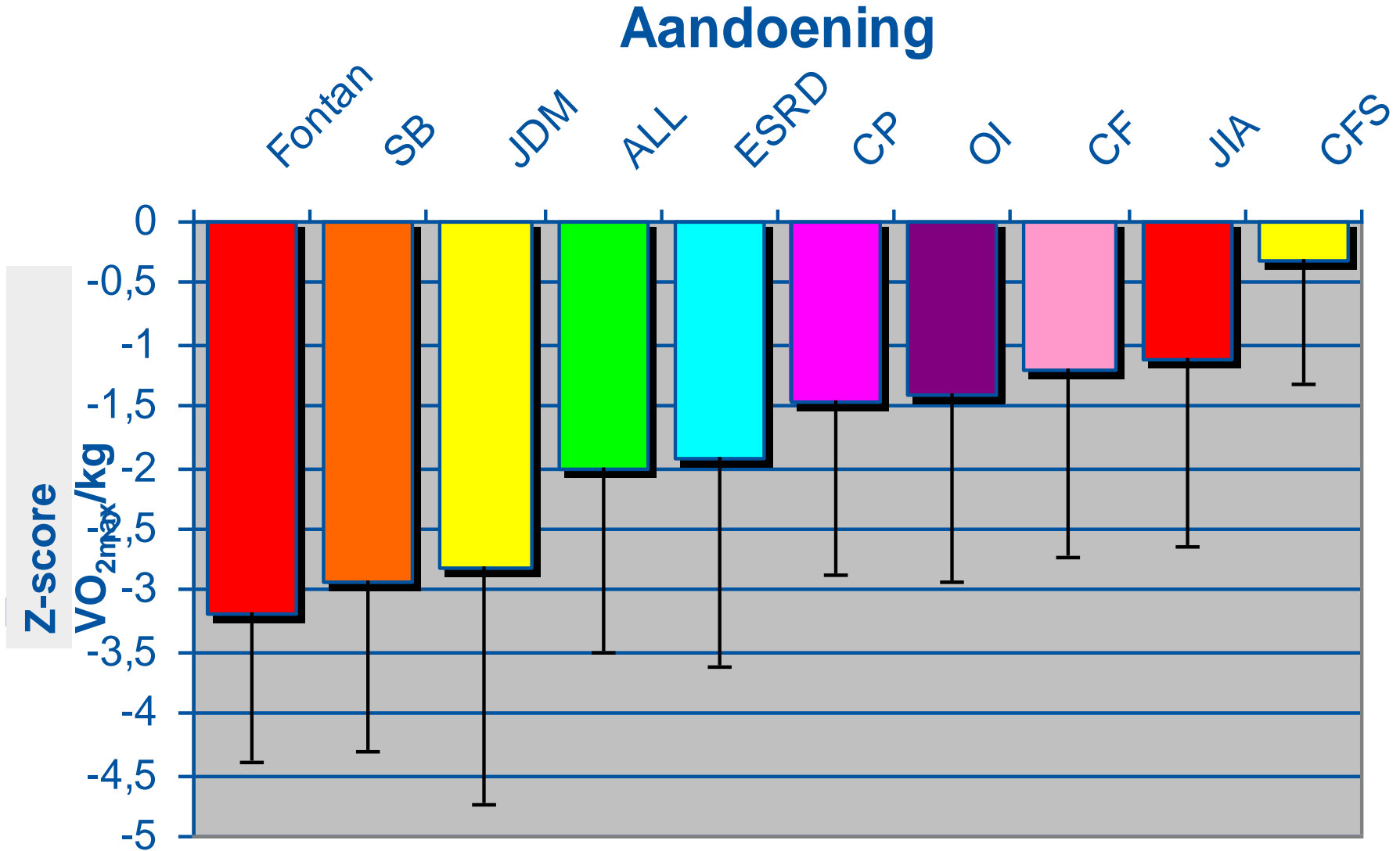
- Veel kinderen met een chronische aandoening zijn gedeconditioneerd en/of zijn fysiek inactief
- Veroorzaakt verminderd fysiek functioneren (vicious circle)
- Dit geeft risico voor ontstaan cardio-vasculaire ziekten op latere leeftijd

Fitheid voor chronisch zieke kinderen een investering voor de toekomst

Verminderde Fitheid bij Chronisch Zieke Kinderen

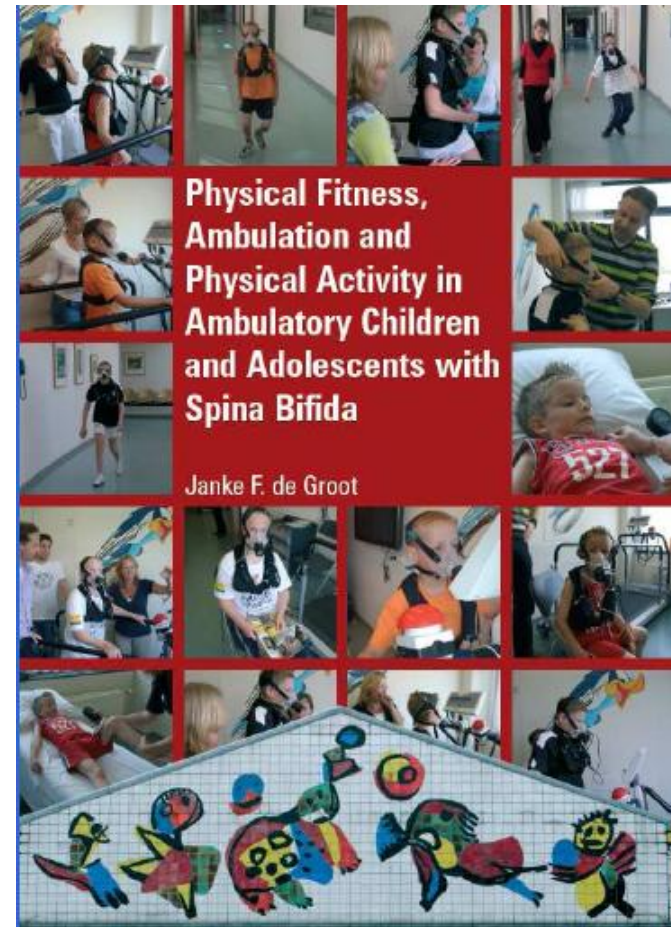
Voorbeeld Interventie

Universitair Medisch Centrum
Utrecht

Randomized Controlled Study of Home-Based Treadmill Training for Ambulatory Children With Spina Bifida

Janke F. de Groot, MSc^{1,2}, Tim Takken, PhD²,
Marco van Brussel, PhD², Rob Gooskens, PhD^{2,3},
Marja Schoenmakers, PhD², Chantal Versteeg¹,
Luc Vanhees, PhD^{1,4}, and Paul Helders, PhD²

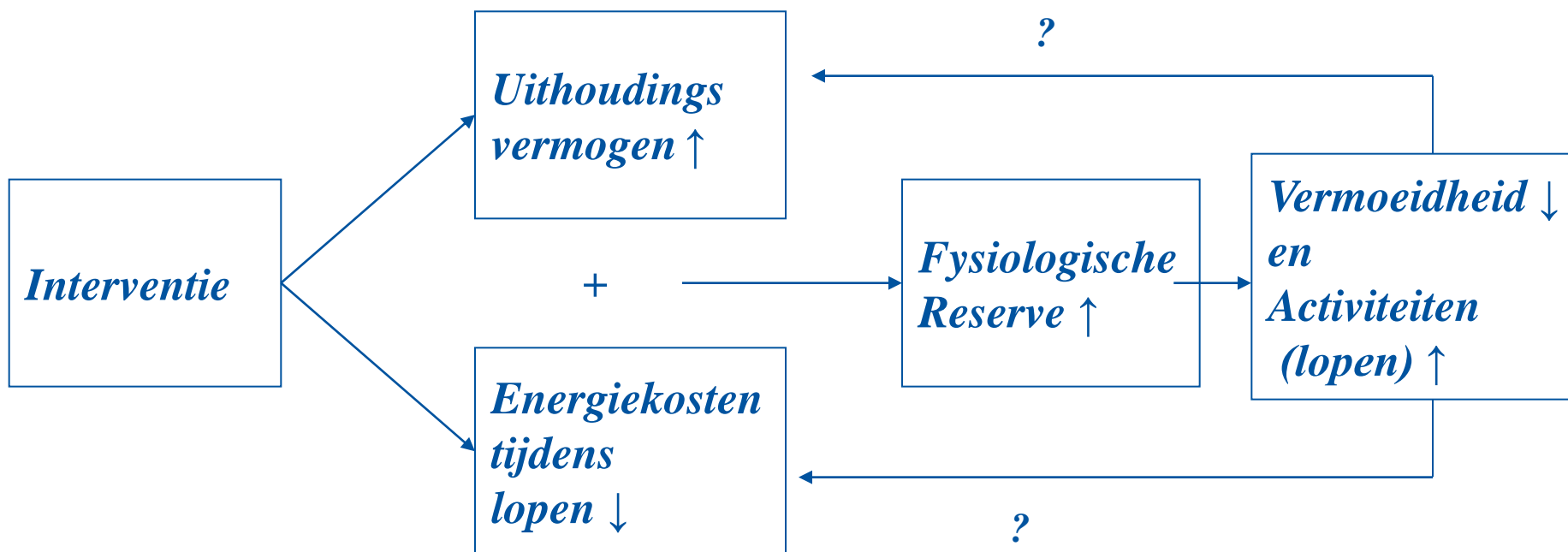

Neurorehabil Neural Repair 2011;25(7):597-606.

- **Loopfunctie lijkt niet stabiel in de loop der jaren, ondanks stabiel laesie niveau = hulpvraag**
- **Weinig literatuur beschikbaar over mogelijkheden om het lopen bij kinderen met SB te verbeteren dan wel te stabiliseren.**

Interventie studie: Achtergrond

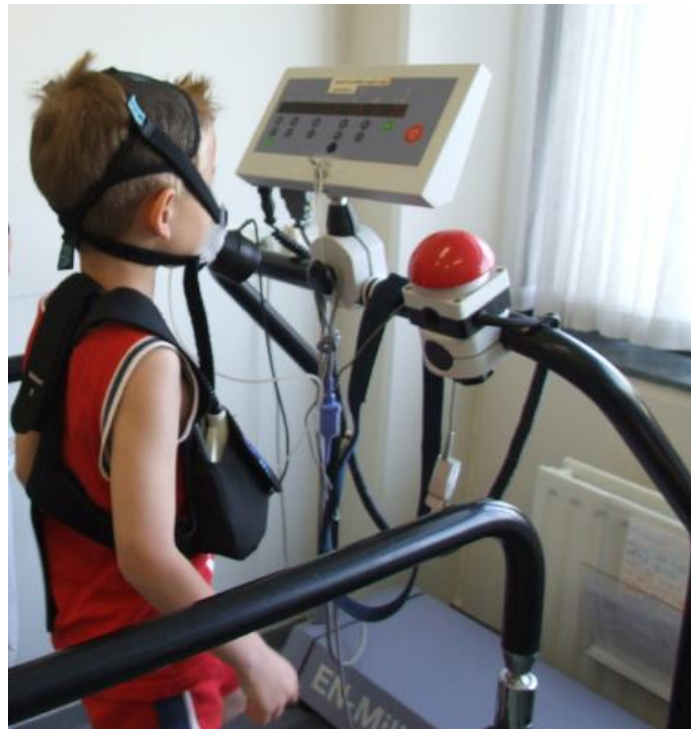
Methoden: Aerobe Fitheid (VO_{2peak})

Universitair Medisch Centrum
Utrecht

Loopband test om VO_{2peak} te meten

De Groot et al. Phys Ther. 2009 Jul;89(7):679-87.

Methoden (2):Energie maten tijdens het lopen*

- Energie consumptie of gebruik
  - $EE = (4,960 * RER + 16,04 * VO_{2SS})/kg$
  - $kJ/kg/min \rightarrow$ vermoeidheid of spiermassa
- Energie kosten
  - $kJ/kg/meter \rightarrow$ efficiëntie

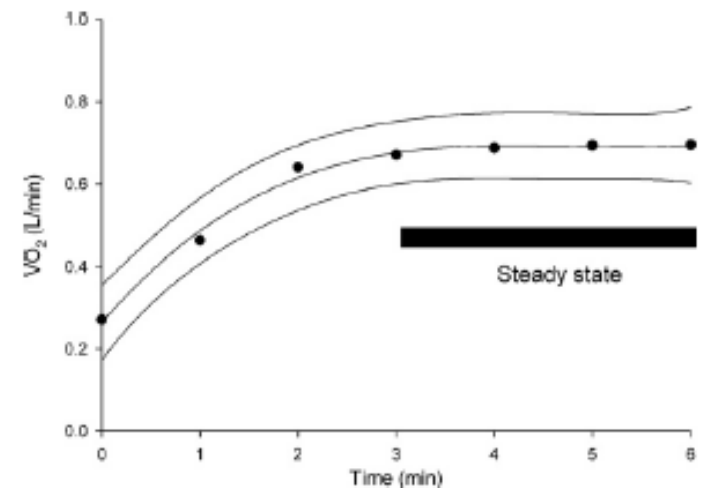

Fig. 1. Determination of steady state.

De interventie (FITT)

- **Frequentie**
  - *2 keer per week – 12 weken*
- **Intensiteit**
  - *Hartslag minimaal 66% van maximaal*
  - *Vermoeidheid minstens 4-5 op de OMNI schaal*
- **Type**
  - *Loopbandtraining – thuis situatie*
  - *Interval*
- **Tempo**
  - *Opbouw van 70 -140% van snelheid 6MWT*

Verandering na training

Uitkomstmaat	Controle	Training	P-waarde	Effect size
<u>Lopen</u>				
6MWT (meter)	- 2,1 (27,8)	+38,7 (34,6)	0,002*	Groot
Energiekosten	- 0,8 (1,3)	-0,3 (1,1)	0,2	Geen
Energiegebruik	- 41,3 (63,7)	+49,1 (88,5)	0,004*	Groot
<u>Maximaaltest</u>				
VO₂peak	-3,0 (7,5)	+1,4 (3,7)	0,034	Matig
Snelheid (km/uur)	-0,06 (0,6)	+0,9 (0,08)	0,001	Groot
<u>Spierkracht</u>				
Armen	-3,0 (7,6)	+1,6 (9,9)	0,2	Geen
Benen	-27,2 (27,2)	-8,7 (71,7)	0,7	Geen

Conclusies Interventie studie (USAGE)

- **Loopband training lijkt het functionele lopen op zowel korte als lange termijn te verbeteren, maar zonder veranderingen in de energiekosten of spierkracht.**
- **Loopbandtraining heeft een positief effect op het verbeteren van de conditie.**
- **De effecten van loopbandtraining worden ook door de patiënten ervaren in het dagelijks leven.**
- **Om conditie (VO_{2peak}) nog meer te verbeteren moet waarschijnlijk op een hogere intensiteit (70-80% HR_{peak}) getraind worden.**

Probleem 2

- **Trainingsinterventies zijn effectief voor lopende kinderen met een chronische aandoening**
- **Hoe kunnen we de conditie vasthouden (of verder verbeteren) na een trainingsprogramma?**

(Aangepast)Sporten lijkt veelbelovende optie

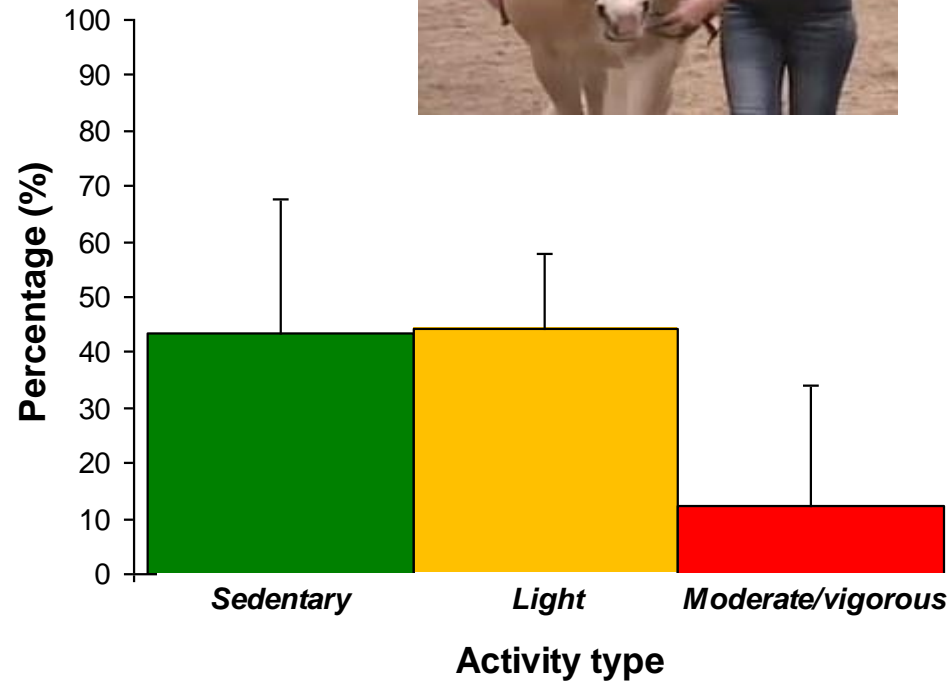
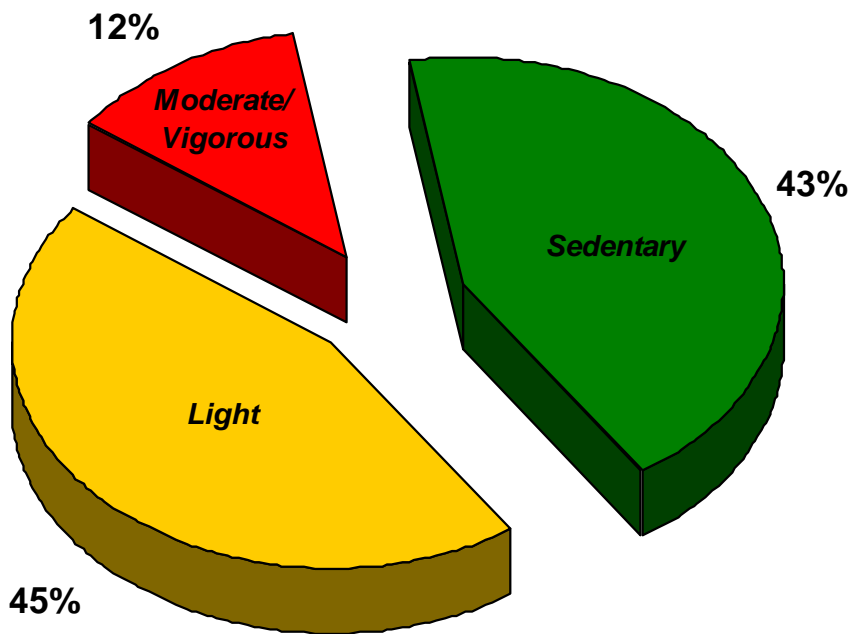
Universitair Medisch Centrum
Utrecht

- Aanbod is groeiend
- Effect van aangepast sporten nog niet (goed) onderzocht

Voorbeeld: Energiegebruik tijdens therapeutisch paardrijden

SPECIAL COMMUNICATION

The Utrecht Approach to Exercise in Chronic Childhood Conditions: The Decade in Review

*Marco van Brussel, MSc, PhD; Janjaap van der Net, PT, PhD; Erik Hulzebos, PT, PhD;
Paul J. M. Helders, PT, PhD; Tim Takken, MSc, PhD*

Child Development and Exercise Center, Wilhelmina Children's Hospital, University Medical Center Utrecht, Utrecht, The Netherlands.

(Pediatr Phys Ther 2011;23:2-14)

Review

European Journal of
**Cardiovascular
Prevention &
Rehabilitation**

EUROPEAN
SOCIETY OF
CARDIOLOGY™

Recommendations for physical activity, recreation sport, and exercise training in paediatric patients with congenital heart disease: a report from the Exercise, Basic & Translational Research Section of the European Association of Cardiovascular Prevention and Rehabilitation, the European Congenital Heart and Lung Exercise Group, and the Association for European Paediatric Cardiology

T Takken¹, A Giardini², T Reybrouck³, M Gewillig⁴,
HH Hövels-Gürich⁵, PE Longmuir⁶, BW McCrindle⁷,
SM Paridon⁸ and A Hager⁹

European Journal of Cardiovascular
Prevention & Rehabilitation
0(00) 1–32
© The European Society of
Cardiology 2011
Reprints and permissions:
sagepub.co.uk/journalsPermissions.nav
DOI: 10.1177/1741826711420000
ejcpr.sagepub.com

Exercise is Medicine in Pediatrics

- 60 min MVPA / dag
- Enjoyable and age appropriate
- <2 hours of sedentary activities

- Training $\geq 2/3$ x per week
- 40 -85% VO_2 max
- 20-60 min
- All (age appropriate) activities that employ large muscle groups

Take-Home Messages

- Chronisch zieke kinderen hebben vaak een verlaagde fitheid en activiteit
- Trainingsprogramma's hebben positieve (kortetermijn) effecten
- (Aangepast) sporten kan wellicht helpen bij vasthouden van fitheid

Met dank aan:

Universitair Medisch Centrum
Utrecht

KBC Team

1st EUROPEAN WORKSHOP ON PEDIATRIC CLINICAL EXERCISE TESTING

- 19 -20 October 2012
- UTRECHT, the Netherlands
- Presentations and workshops
- For more info:
www.kinderbewegingscentrum.nl

Universitair Medisch Centrum
Utrecht

